

Regionala pensionärsrådet

TIO-tandvård - ett förstärkt
högkostnadsskydd för
tandvård för personer 67 plus
- läget just nu

2025 12 03

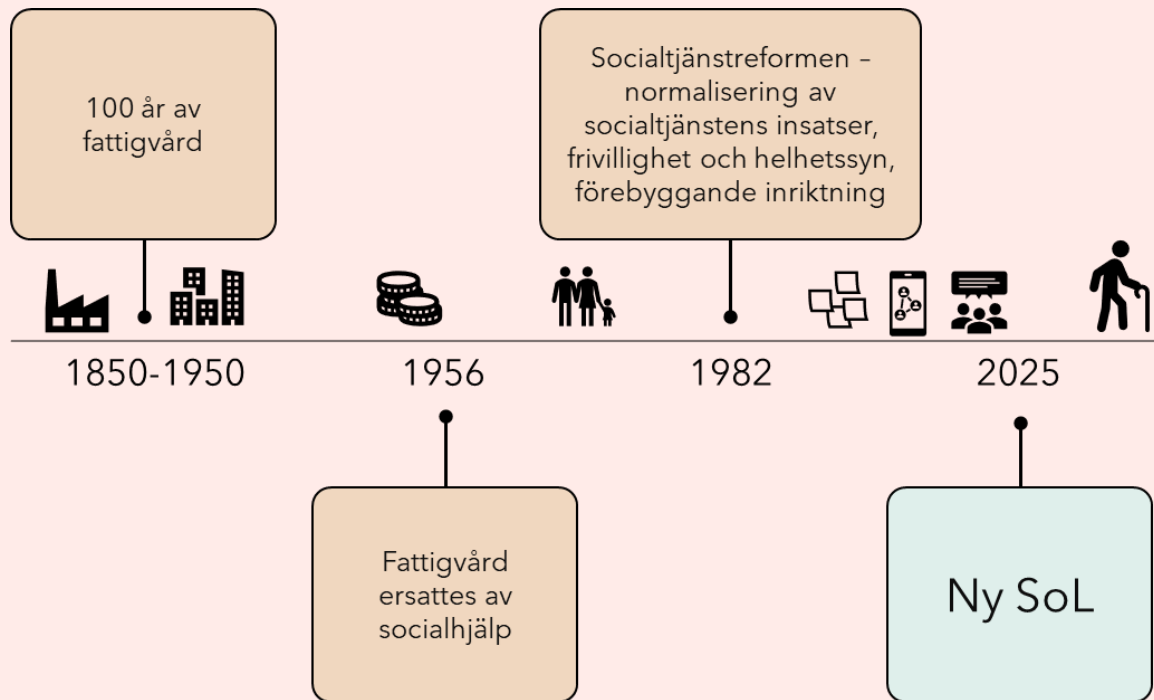

Tio års väntan på tandläkare:
"Norrländ snart markör för dålig tandhälsa"

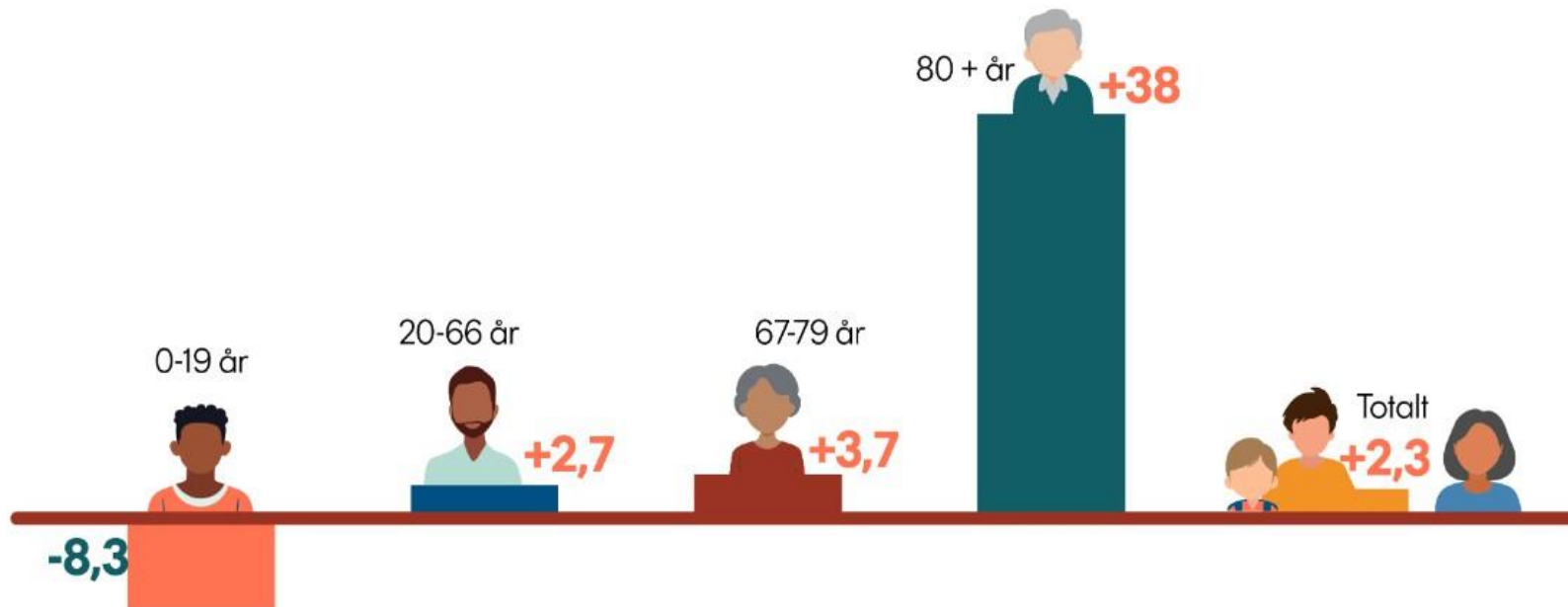

Ett samhälle i ständig rörelse

Befolkningsförändringar

Förändringar i procent i olika åldersgrupper, år 2023 jämfört med 2033.

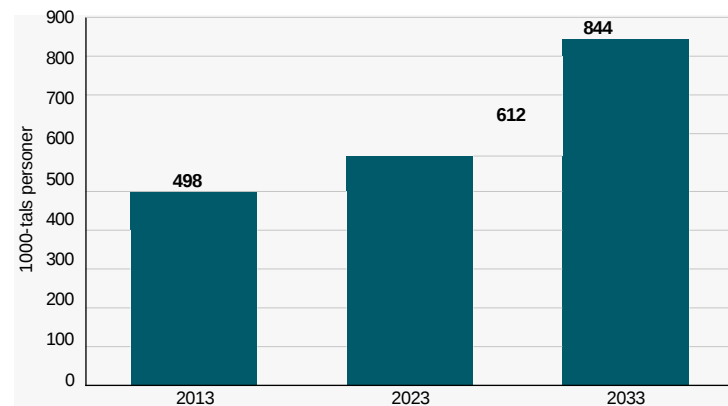

Källor:

Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Fler äldre och ändrad åldersfördelning

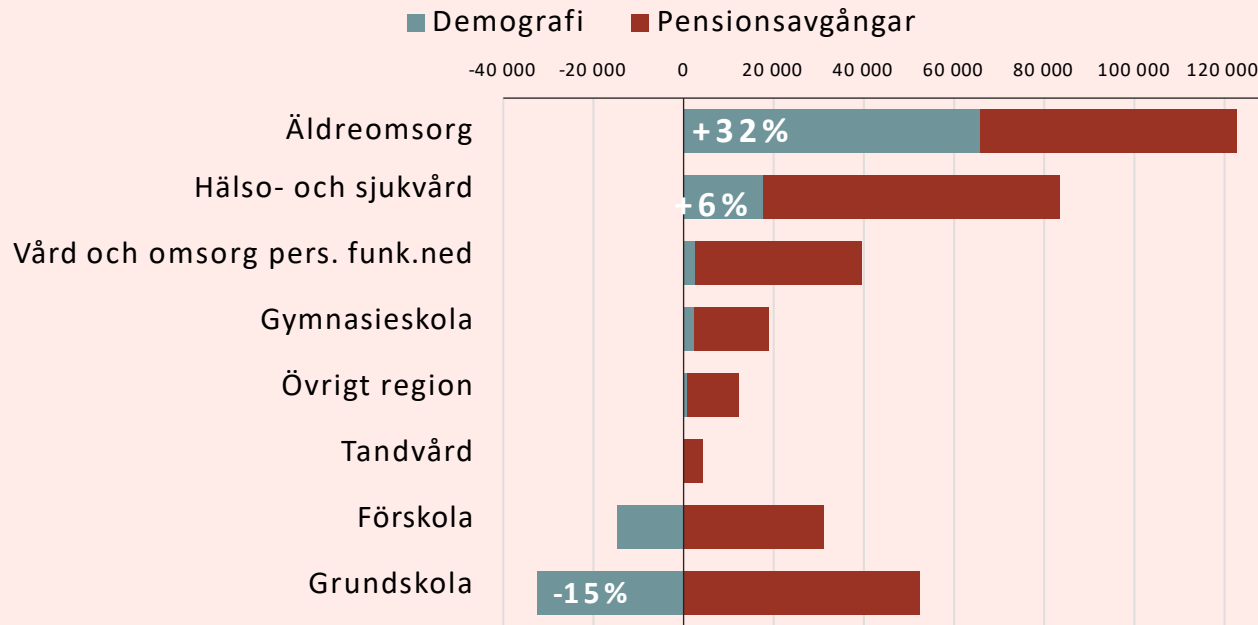
Antal invånare 80 år eller äldre
1000-tals personer

K

Personalprognos - demografi och pensionsavgångar

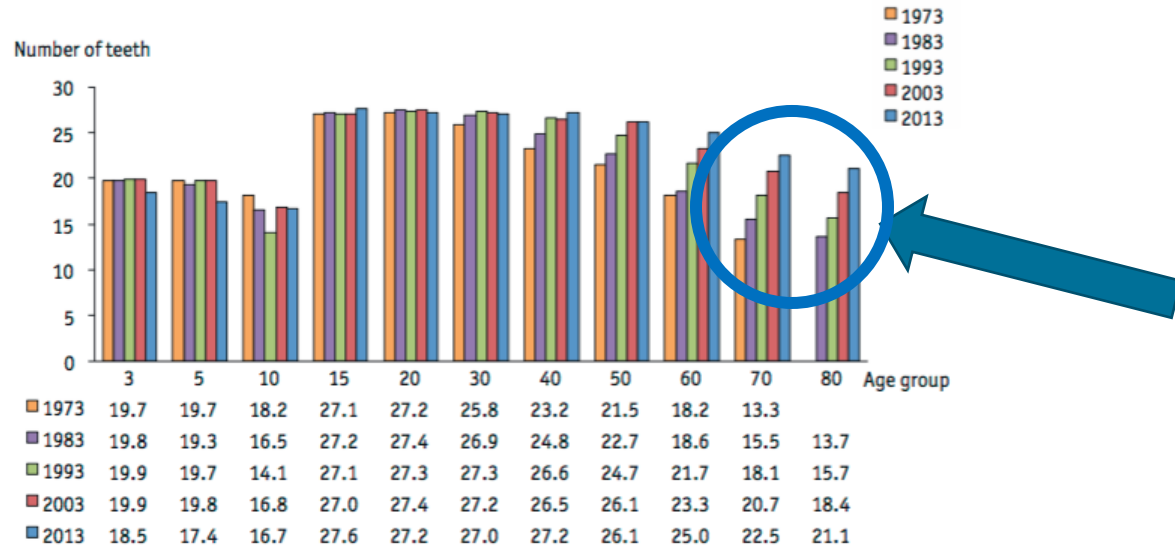
2023-2033

**Behövs 66 000 fler
anställda i
äldreomsorgen**

(om oförändrad
personaltäthet och
efterfrågan på
omsorg)

● Fig. 1. Number of existing teeth (excluding edentulous individuals). Means in the different age groups in 1973, 1983, 1993, 2003, and 2013.

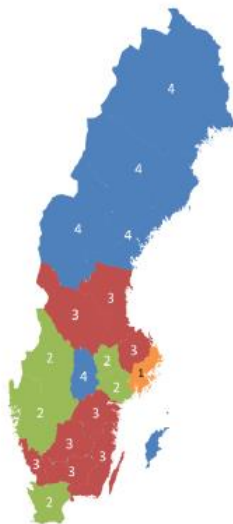

Norderyd O et al: Oral Health of individuals aged 3-80 years in Jönköping, Sweden during 40 years (1973-2013). II. ... SDJ 2015; 39: 69-86

Figur 6.19 Hinner folktandvården i er region med vuxna patienter?

Lägesbild i december 2023

1. Ja
2. Nästan i tid
3. Förseningar på flera kliniker
4. Mer än 50 % av klinikerna kallar inga vuxna patienter och tar inte emot nya.

Använder Bing
© Microsoft, OpenStreetMap

Källa: Folktandvårdsföreningen.

Många initiativ har samma riktning!

- Nära vård
- Ny socialtjänstlag
- Nationell demensstrategi
- Nationell strategi mot ensamhet
- Nationella hälsoprogrammet barn och unga*
- Nationell strategi psykisk hälsa och suicidprevention
- Nationell strategi för anhöriga som vårdar

Tandvårdsutredningens uppdrag (direktiv, 2022)

- Att analysera och lämna skalbara, ändamålsenliga och kostnadseffektiva förslag om hur tandvårdens högkostnadsskydd kan förstärkas
- Att förslagen mer ska efterlikna det i övrig vård
- Att äldre med sämst munhälsa ska prioriteras

"Tiotandvård"

Ett **utökat skydd mot höga kostnader för äldre med stora tandvårdsbehov**

Viktigaste punkterna i förslaget okt 2024:

1. Patient 67+ betalar 10% av referenspris (TLV) för sjukdomsbehandlande och re-/habiliterande åtgärder
2. Åtgärder inom tiotandvård prisregleras för 67+
3. Kommuntypstillägg införs på 0, 10 och 20% utifrån patientens folkbokföringsort

"Tiotandvård"

4. Undersökningar och förebyggande behandlingar ingår i "vanliga högkostnadsskyddet", ingen prisreglering
5. Ingen vårdgivare ska få välja bort 67+. Följs upp av Försäkringskassan
6. Alla vårdgivare måste ta emot patienter inom stödet
7. Försäkringskassan följer upp efterlevnad
8. Införs 2026 01 01

Vad hände sedan på nationell nivå?

113 inbjudna remissinstanser, varav 20 febr [svar från 75](#) på regeringens hemsida.
47 remissvar från privattandläkare och tandvårdsföretag

Tidsplan

- Remisstid t o m mars 2025
- Lagrådsremiss (utkast på lag)
- **Regeringens pressträff den 13 augusti**
- Proposition d v s regeringens förslag till Riksdagen
- Förväntat Riksdagsbeslut "i höst"
- TLV och Försäkringskassan har i uppdrag att påbörja arbete med föreskrifter och anvisningar

Remissvaren i sammanfattning

- **Positiva till reform** och att förstärka högkostnadsskyddet
- "Det är **dags att ta hand om de äldre med sämst** munhälsa. Reformförslaget är väl bearbetat och är mycket välkommet"
- **Ålder inget bra** urvalskriterium
- **Förebyggande och munhälsofrämjande** åtgärder bör ingå
- **Referenspriserna** bör höjas (ger inte tillräcklig kostnadstäckning)
- **Prisreglering** på ungefär 30 procent av marknaden oroar
- **Vårdfackliga** organisationer tveksamma
- **Privata vårdgivare** ställer sig kritiska till prisreglering
- **Folktandvården** ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag

Regeringens **tillägg** till utredningens förslag

- **Tandvårdslagen:** Behovsprincipen föreslås:
”Den som har det **största behovet av tandvård ska ges företräde till vården**”
- **Kommuntypstillägg** - Fortsatt översyn av förslaget – Förslaget är nu **bordlagt**

Andra områden Regeringen lyfter fram

Kunskap och kompetens inom vården

Stöd till hemvård och till Säbo genom förlängt Äldreomsorgslyft

Den Nationella Demensstrategin och behovet att uppmärksamma munhälsan under hela sjukdomsperioden

Ändring i Tandvårdslagen:

”Den som har det största behovet av tandvård ska ges företräde till vården”

Det är viktigt att understryka att det handlar om en vägledande princip, inte ett krav eller en grund för sanktioner. Principen är avsedd som vägledning i såväl organisering som praktisk vardaglig hantering av patientflöden. Det kommer fortfarande vara regionens eller vårdgivarens ansvar att ytterst bestämma hur verksamheten ska organiseras och bedrivas. Principen kan även stödja den privata vårdgivaren som ställs inför att prioritera tid och resurser eller den enskilda behandlaren i den kliniska vardagen.

Motiv för regeringens förslag

Icke fungerande tandvårdsmarknad:

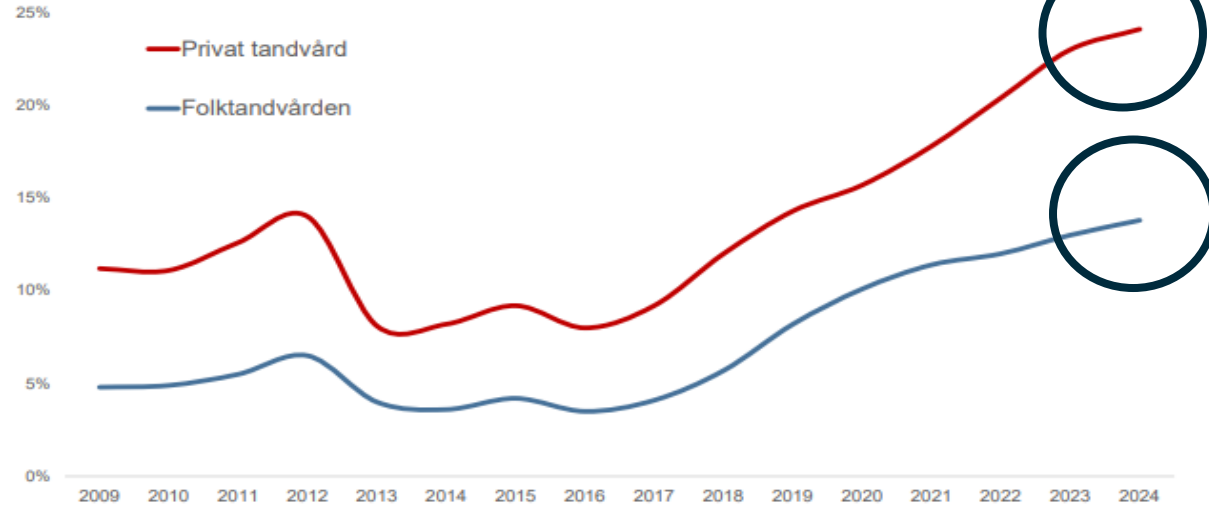
Stigande priser och sänkt produktivitet för främst privat tandvård

Munhälsan utanför de största städerna måste bli mer jämlik

Risken för dålig munhälsa är störst för äldre, särskilt vid sjukdomar där ålder är en riskfaktor och där dålig munhälsa ökar risken för ytterligare ohälsa

God munhälsa ger högre livskvalitet. Del av gemenskapen...

Genomsnittlig skillnad mellan vårdgivarpris och referenspris

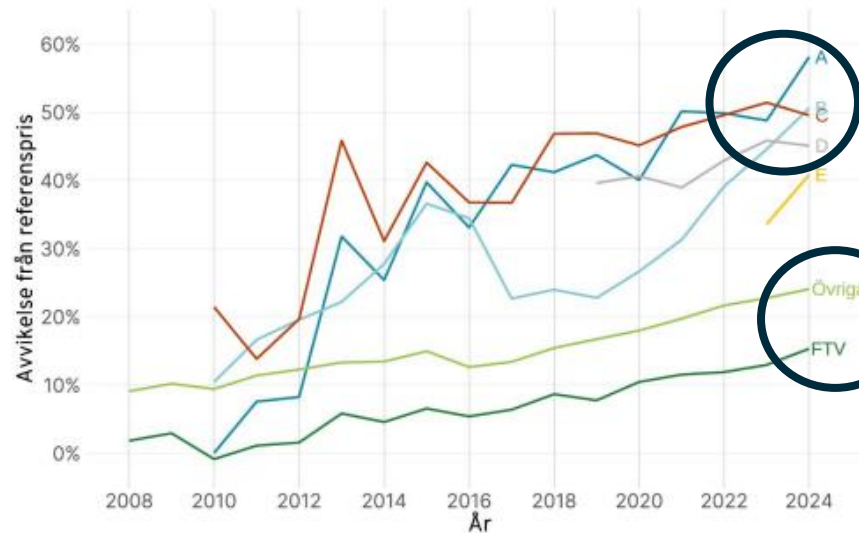
Regeringskansliet

Källa: Statistiska centralbyrån

Socialdepartementet

8

Genomsnittlig skillnad mellan vårdgivarpris och referenspris

- Precis efter reformens införande 2008 var vårdgivarpriserna i genomsnitt 10 procent över referenspriserna.
- 2025 är skillnaden över 20 procent. Men det är stora skillnader mellan olika vårdgivare.
- Högst pris har kedjorna som ägs av riskkapitalbolag.

Riksdagsbehandling av Regeringens proposition 2025/26:27

(2025 08 15)

Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård Prop. 2025/26:27

Beslut i Riksdagen i november-december

Om Riksdagen tillstyrker – Införande 2026 01 01

Vad händer nu på **Regional** nivå?

Nya referenspriser fr o m 1 nov 2025:

Justeras uppåt med i genomsnitt 6,3 procent.

Detta är en av de största prisjusteringarna sedan systemet infördes

Tre av fyra betalar mer än referenspriset för sin tandvård

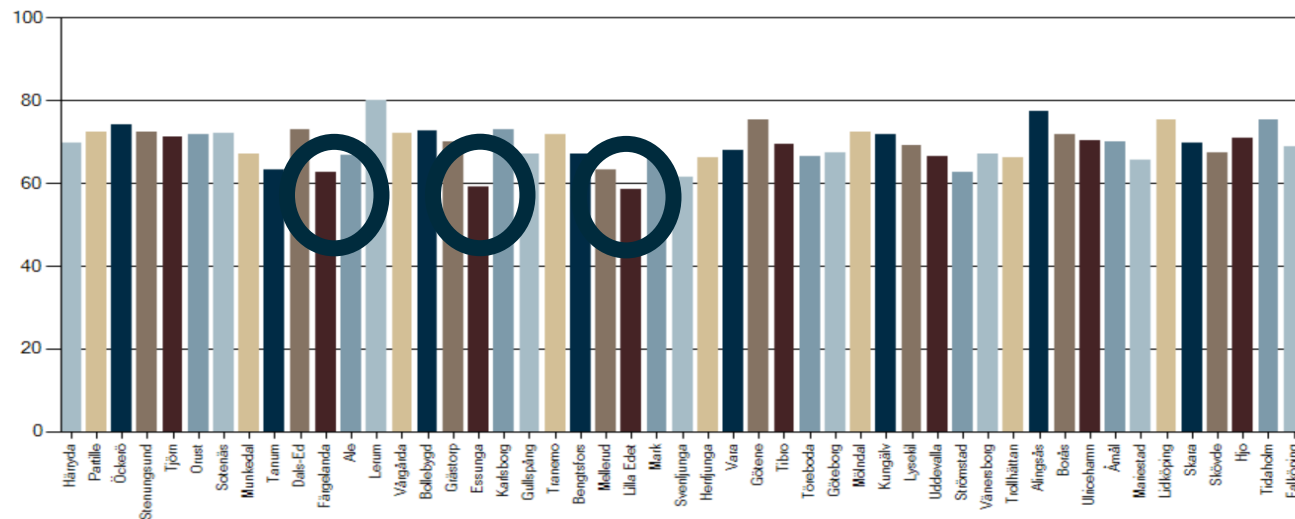
Nästan varannan patient betalade förra året ett pris som avvek från referenspriset med mer än tio procent

4 600 kronor i snitt för tandvård

Inom Folktandvården var den 3 600 kronor och i den privata sektorn 5 100 kronor

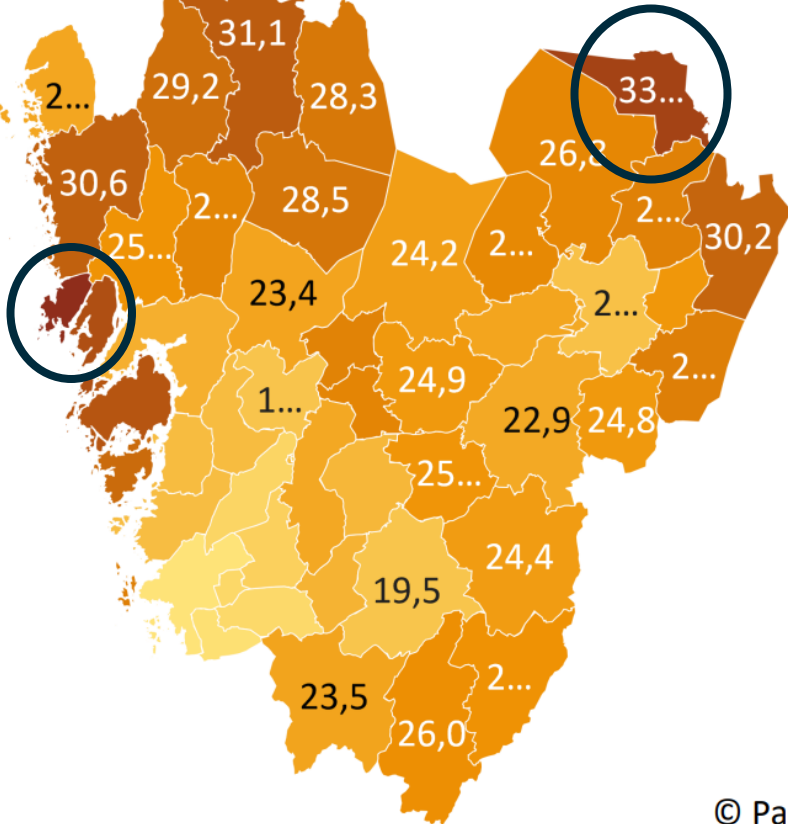
Västra Götaland, personer 65-69 år som under 2023 besökt tandvården, per kommun

Tandhälsa, Personer som besökt tandvården någon gång under det senaste året, Antal personer per 100 invånare, 65-69, Båda könen, 2023

Uppgifterna som redovisas för exempelvis år 2018 visar antal personer som var vid liv under 2018 och som besökt tandvården under det senaste året (2018), under de två senaste åren (2017-2018) eller under de tre senaste åren (2016-2018). Indikatorn som

Västergötlands län

© Pantzare Information AB

Reformen tiotandvård berör cirka 350 000 i Västra Götaland

NYHETERNA Start Nöje Sport Nyhetsmorgon

Senaste nytt Inrikes Utrikes Politik Ekonomi Brott och straff Klimat Tech Väder

Politik

All vår rapportering om svensk politik

Nu blir tandvården billigare för äldre

00:04 / 00:40

Regeringen: "Största tandvårdsreformen på 20 år"

Satsar miljarder • Här är förändringarna

AFTONBLADET ONSDAG 14 MAJ 2025 Dagens namn: Hälvår, Håvår

START SPORT PLUS HJÄLP NÖJE TIPSA KULTUR LEDARE TV

Billigare tandvård för äldre utlovas från 2026

TT

Publicerad 2024-09-06

Mejla Dela Spara

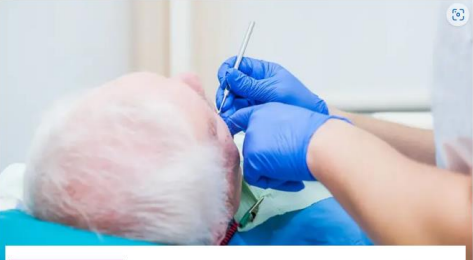

BLI MEDLEM LANDET RUNT OM SENIOREN PRENUMERERA ANNONS

SENIOREN

NYHETER Ekonomi & Pension Recept Hälsa Kontaktannonser R

SENASTE NYHETER: Lämplig mängd sömn beror på var du bor SENASTE RECEPT: Kyck

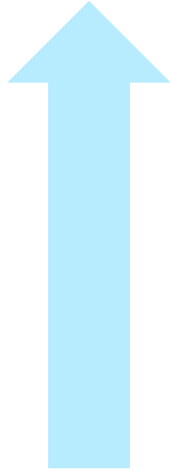

NYHETER | TANDVÅRD Bild: Colourbox

Ny tandvårdsreform föreslås

En ny reform ska hålla nere tandvårdskostnaderna. Enligt utredaren bör fokus på sikt flyttas från ålder till munhälsa.

Möjliga effekter för patienterna

Fler kommer söka vård

13% beräknas idag avstå tandvård av ekonomiska skäl

Fler kommer ha råd med mer avancerad vård

En krona kostar ca 6 000 kr idag jämfört med knappt 700 kr inom tiotandvården

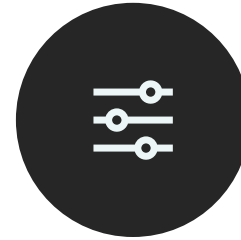
Priset för en Käkbensförankrad bro minskar från över 30 000 kr till ca 5 000 kr

Vad kan det innebära för tandvården?

Möjligheter

- Hjälpa patienter med stora vårdbehov
- Fler patienter i åldersgruppen → ökad marknadsandel
- Mer sällanförekommande vård

Risker

- Mindre möjlighet att konkurrera med pris
- Fler remisser
- Mer styrning av vården

Vad händer nu?

- Riksdagsbeslut den 3e december kl.16.00,
d v s IDAG!!
- Reformen träder i kraft den 1a januari
- Information och utbildning kommer så fort vi vet mer –
men risk för sen information!

The screenshot shows a news portal with three articles and two navigation buttons at the bottom. The first article, titled 'Här är RTV-teamen', features a photo of four healthcare workers in blue scrubs and discusses the RTV pilot project. The second article, 'De leder implementeringen av Frenda', shows three men in a hallway and discusses the Frenda program. The third article, 'Aktuellt', lists several news items including ambulance staff training, research funding, and a clinic visit. At the bottom, two purple navigation buttons are visible: 'Reformförslaget tiotandvård' (highlighted with a red box) and 'Implementering nytt tandvårdssystem'.

Här är RTV-teamen
Folktandvården
26 september 2025
Pilotprojektet resurstandvård (RTV) är i gång på allvar. Nu finns alla fyra team på plats – här presenterar vi kollegorna som är med och testar den nya arbetsmodellen.
Medarbetare Utveckling Vård

De leder implementeringen av Frenda
Folktandvården
25 september 2025
Införandet av Frenda genomförs i form av ett program bestående av två delprogram som i sin tur är uppdelade i nio projekt. Claes, Fredrik och Tobias i programledningen är nu klara att börja jobba på allvar.
Utveckling

Aktuellt
Publicerad: 23 september 2025
Med anledning av ambulanssjukvårdare som i helgen miste livet i tjänst
Publicerad: 22 september 2025
Sök lokala anslag för forskning (höst 2025)
Publicerad: 18 september 2025
Besök utbildningsklinikerna i höst!
Publicerad: 15 september 2025
ST-examination: Jenny Qvist
Publicerad: 12 september 2025
Jiyeon bytte Askim mot Tanum en vecka
[Visa alla nyheter](#)

Reformförslaget tiotandvård

Implementering nytt tandvårdssystem

Tiotandvården – för dig som är 67 år eller äldre

Tiotandvård, eller den nya tandvårdsreformen, är förslaget om ett förstärkt högkostnadsskydd som förväntas träda i kraft från och med **1 januari 2026**. Förslaget togs fram för att göra det enklare – och mer kostnadseffektivt – att ta hand om sina tänder för dig som är **67 år eller äldre**.

Vad innebär Tiotandvården?

Tiotandvården är en del av det förstärkta högkostnadsskyddet inom den allmänna tandvårdsförsäkringen. Det innebär att du som patient endast betalar 10 % av referenspriset för nödvändig tandvård – staten täcker resten. Syftet är att göra tandvård mer tillgänglig, särskilt vid större eller mer kostsamma behandlingar. På så vis blir det både tryggare och mer förutsägbart att söka den tandvård man behöver, oavsett omfattning.

Sök 🔍

Hitta klinik

Tiotandvården – Boka tid för undersökning idag

Från 1 januari 2026 planeras tandvården att bli mycket billigare för dig som är 67 år eller äldre. Du betalar bara 10% av ordinarie pris på flera behandlingar. Här får du veta hur den nya reformen fungerar och varför det kan vara klokt att boka in en undersökning redan idag.

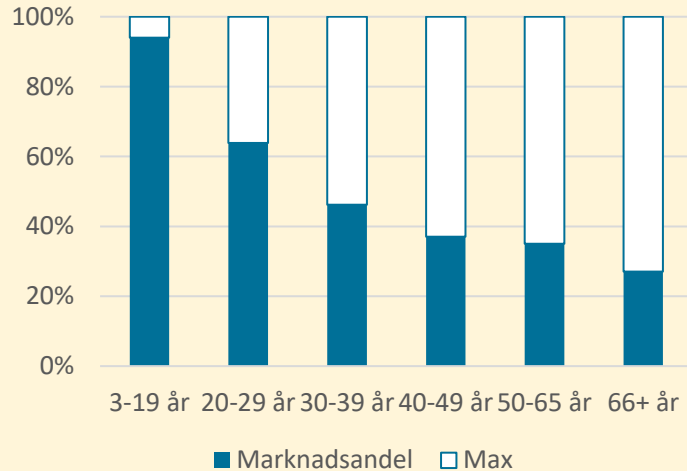
VGR

15 september 2025

Din guide till tiotandvård

Är du 67 år eller äldre och funderar på hur tiotandvård kan påverka dig? Här kan du läsa om vad tiotandvård innebär, hur du kan tänka om din tandvård och dina behov, och vad du kan prata om med oss.

Påverkan för Folktandvården

➤ 96 700 patienter i åldersgruppen

- Folktandvården når idag få personer i åldern 40 - 66+
- TIO-tandvården ger möjlighet att öka andelen äldre patienter
 - göra mer sällanförekommande vård
 - få hjälpa fler med större behov

Kommunikationskoncept och reformen tiotandvård

FOLKTANDVÅRDEN
VGR

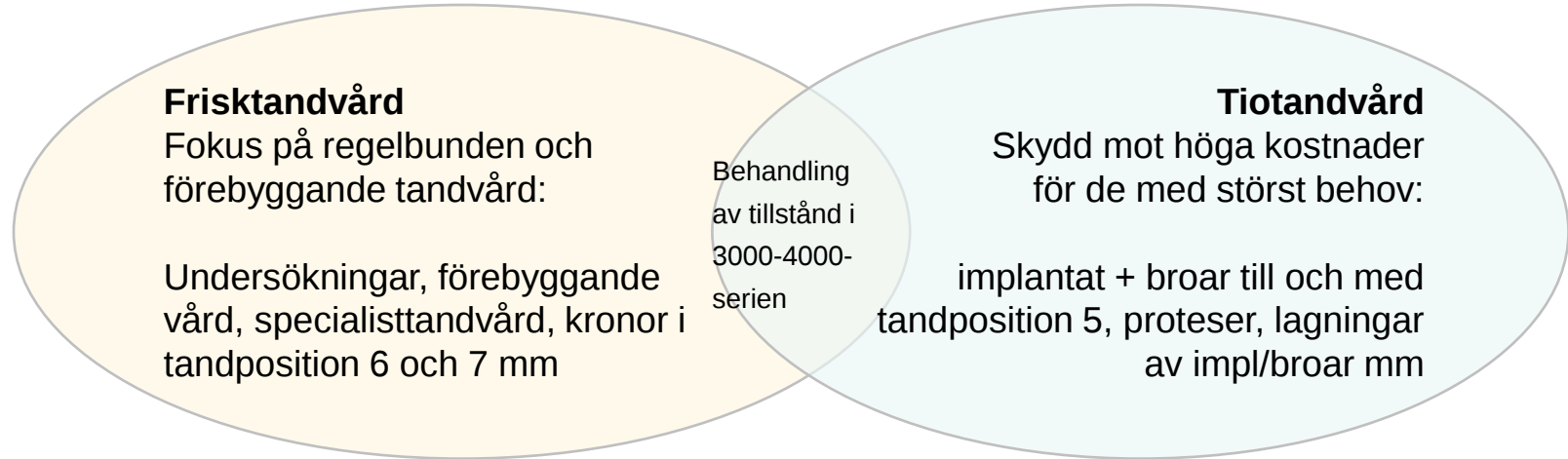
Folktandvården Västra Götaland just nu

- **Guide om tiotandvård webb** – för besökare, de som söker på Google eller hänvisas från kliniker. Uppdateras efterhand
- **Utskick** till patienter 67+ utan Frisktandvård
- **Utskick** till ca 17.000 patienter 67+ med Frisktandvård
(Om reform och valmöjligheter)

Vad händer nu på Folktandvårdsnivå?

- Söka/invänta information om reformens utformning
- Utredda hur Folktandvården påverkas
- Säkerställa tekniska förutsättningar
- Planera för informationsinsats
- Planera för tillgänglighet
- Översyn av prioriteringsordning
- Marknadsföring
- Fundera över hanteringen av Frisktandvård

Frisk tandvård och tiotandvård

- **Kompetensutveckling** och Vårdambitionsnivå – planering pågår
- **Prioritering** och konsekvenser av lagförändring och "Vård efter behov" – pågående
- Plan för **tillgänglighet** - pågående

Funderingar?

Och mera då?

(eller räcker TIO-tandvården till?)

Äldreomsorgslyftet förlängs till 2027

- Ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid
- Särskilda behov av ökad kompetens
- Kunskapsstöd om äldres våldsutsatthet och äldre hbtq-personer utsatthet
- Nationella minoriteternas behov
- Kurser i svenska språket
- Kurser kring äldre munhälsa. Översyn planeras i höst
(t ex för att uppnå kompetens som anges i Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor)

Den Nationella Demensstrategin

Nyhetsbrev från Centrum för äldretandvård, ett kunskapscentrum med uppgift att sprida information och utbilda om äldre och äldres munhälsa.

Nr 1 2022

Munhälsa vid demenssjukdomar

HALLÄ DÄR...

...Pia Skott!

Övertandläkare på Akademiskt Centrum för äldretandvård i Stockholm och forskare vid Karolinska Institutet

Vad vet vi om munhälsan vid demenssjukdom/kognitiva sjukdomar?

– Vi både vet mycket och vet för lite, här finns flera viktiga kunskapsluckor. När det gäller kognitiva sjukdomar så finns det stora individuella skillnader, så vi behöver backa tillbaka till våra stora svenska register för att kunna säga något om hur munhälsan vid kognitiva sjukdomar ser ut. Vi vet att risken att tappa kontakten med tandvården ökar vid kognitiv sjukdom, speciellt för personer som bor ensamma.

Vi ser också att sjukdomsförloppet och risken för ohälsa i munnen följs åt, alltså ju längre in i sjukdomen personen har kommit, desto större risk för ohälsa i munnen (karies, parodontit/tandlossning och att förlora tänder). Detta är viktigt för att det påverkar livskvaliteten för personen med kognitiv sjukdom. En dålig munhälsa kan ge smärta och göra det svårt att äta och prata, men medför också en ökad infektions-

FOTO:FOLKTANDVÅRDEN STOCKHOLM AB

belastning och ökad risk för lunginflammation som kan vara livshotande för dessa personer. Det finns också flera studier som visar att om personal på vård- och omsorgsboenden sköter munvården på de ofta äldre personer som bor där, så får de färre lunginflammationer.

Vad brukar ni rekommendera personer med kognitiv svikt?

– Vi vill jobba in goda vanor tidigt i sjukdomsförloppet. Vi brukar berätta för personerna hur bra det är med att avsluta med att dricka eller

skölja med vatten det sista man gör när man ätit färdigt. Att kanske inte borsta tänderna just innan du ska gå och lägga dig utan borsta när du ätit det sista för dagen. När du ska gå och lägga dig kanske du glömmmer eller är för trött eller somnar framför TV:n. Har du ätit det sista klockan 18.00 så går det jättebra att borsta tänderna då. Och att förenkla munvårdsrutinerna, hellre något enkelt som blir av än att rekommendera flera olika borstar som blir för krångliga att använda.

Vi brukar också tidigt prata om behovet av hjälp. Vi brukar lägga upp det som att "det är så mycket för dig nu med denna konstruktion som vi har byggt in, det är inte så lätt att hålla ordning på det här". Och så försöker vi motivera patienten till tätare besök till tandhygienisten, de behöver hjälp

3 frågor att ställa angående munhälsa:

1. Har du träffat någon tandläkare de senaste två åren?
2. Har du besvär från munnen eller vet du om något som är trasigt i din mun?
3. Är det något du undviker att äta?

Källa: Socialstyrelsen

FOLKTANDVÅRDEN

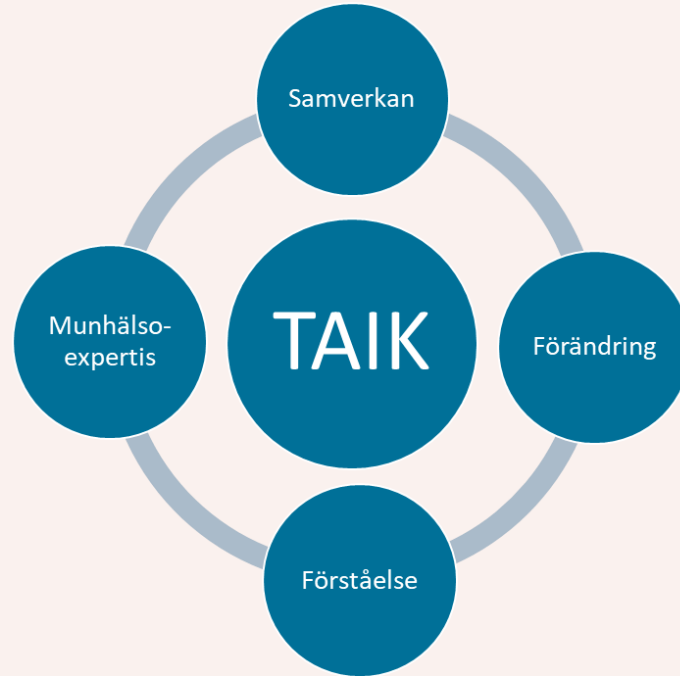
ALMA
GUSTAF ANDERSSON

Digitala vårdmöten

Nytt sätt att möta patienter

Tandhygienist i kommunal verksamhet (TAIK)

Syfte

Skapa ett koncept där icke-kliniska tandhygienister är en integrerad del i kommunal verksamhet för att:

- Säkra kompetens inom munvård
- Säkra kvaliteten vad gäller munvård i vård och omsorg
- Vara sakkunnig i tandvårdsfrågor

Nära vård

Nära vård är ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg
– och hjälper oss att **klara välfärdens utmaningar**

Den nya socialtjänstlagen

en del av en förändringsresa

Samverkan:

Ett tätare samarbete mellan primärvården, den specialiserade vården, kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänsten för att ge en mer sammanhängande vård

Bistånd enligt socialtjänstlagen för äldre personer

Äldre personer som behöver hjälp med sin dagliga livsföring kan ansöka om bistånd hos kommunen. De insatser som beviljas syftar till att stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Insatserna kan till exempel vara hemtjänst eller särskilt boende.

Bistånd enligt socialtjänstlagen >

En äldre person kan ha rätt till bistånd både för sin försörjning och för behov som gäller hans eller hennes livsföring i övrigt, till exempel stöd och hjälp i hemmet eller särskilt boende.

Ansökan om bistånd enligt SoL >

När en person ansöker om stöd och hjälp med den dagliga livsföringen tar en biståndshandläggare emot ansökan. Biståndshandläggaren utreder den enskildes behov och mål, livssituation och omgivningsfaktorer och följer senare upp resultatet av insatserna.

Förenklat beslutsfattande om hemtjänst till äldre personer >

Socialnämnden får enligt socialtjänstlagen, SoL, erbjuda hemtjänst till äldre personer utan föregående behovsprövning.

• KLARA MEN INDIREKTA KOPPLINGAR TILL MUNHÄLSA

- **Nya Socialtjänstlagens förebyggande inriktning för ekonomiskt utsatta individer skapar mycket bättre förutsättningar för att upptäcka, förebygga och åtgärda problem med munhälsa.**

Detta sker genom:

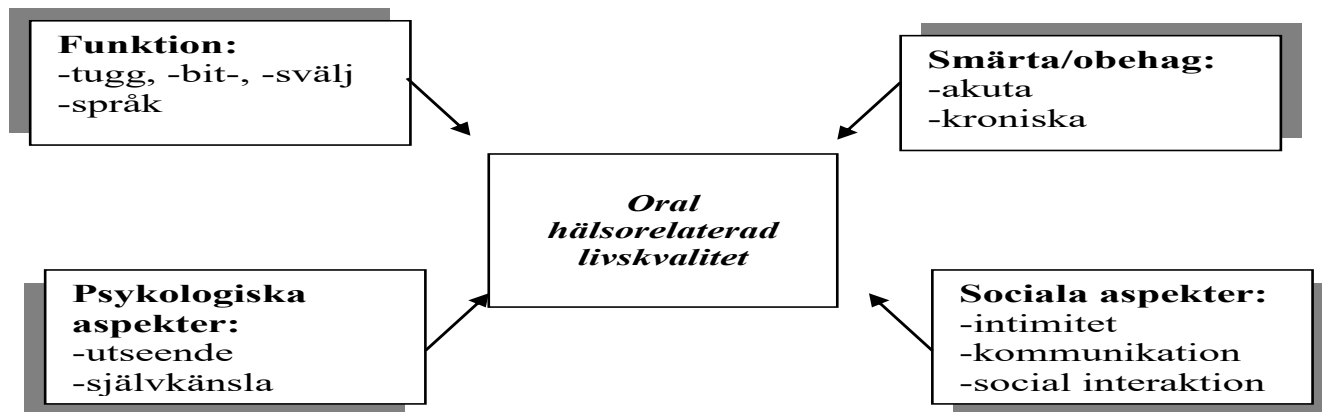
- tidig identifiering av riskgrupper,
 - stöd i att använda tandvårdsstöd,
 - samordning via individuella planer,
 - lågröskelinsatser som stöttar vardagsrutiner,
 - bättre ekonomisk stabilitet som gör tandvård möjlig,
 - minskat gap mellan socialt utsatta och andra grupper
-
- Munhälsa är ett område där socialtjänstens nya förebyggande uppdrag kan få *mycket stora positiva effekter*, särskilt för dem som annars riskerar att hamna längst bak i tandvårdssystemet

Hur mäter man
livskvalitet?

Olle Agnell

Huvudfaktorerna i oral hälsorelaterad livskvalitet

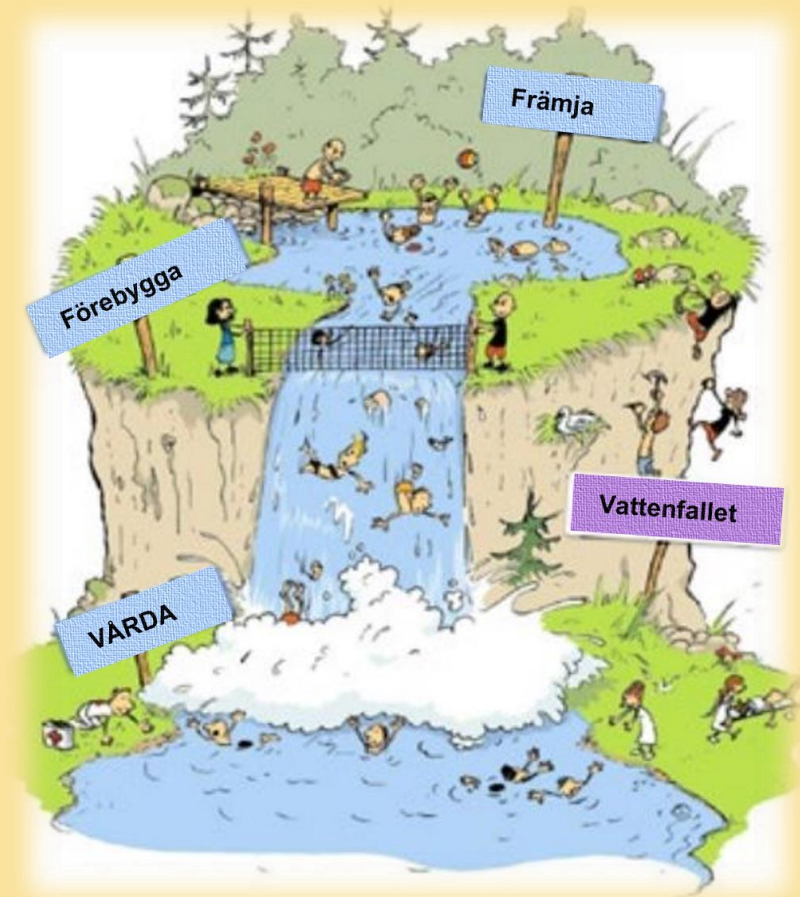

Huvudfaktorerna i oral hälsorelaterad livskvalitet enligt Inglehart & Bagramians

Munhälsa

delat ansvar och samarbete

Centrum för äldretandvård
Hälsoodontologiska avdelningen
Folktandvården Västra Götaland

Gunnar Henning, övertandläkare, strateg
gunnar.henning@vgregion.se